

Forfatter: Lange, Julius Henrik

Titel: BREV TIL: Fenger, Ludvig Peter FRA: Lange, Julius Henrik (1868-07-12)

Citation: Lange, Julius Henrik: "BREV TIL: Fenger, Ludvig Peter FRA: Lange, Julius Henrik (1868-07-12)", i *Breve fra Julius Lange*, Nordiske Forlag, s. 31. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002320804-000-shoot-L0023208040000021.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Breve fra Julius Lange

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

TIL ARKITEKT L. FENGER (i

Bologna

).

Neapel, 12. Juli 1868.

Kære Fenger!

Nej, der var ikke gaaet noget Brev fejl. Men jeg kan sværge paa, at jeg har været ligesaa nær ved at skrive til dig som Trop ved at tage dansk-juridisk Examen med Karakteren »Bekvem«. Den væsentligste Grund, hvorfor det s. 32 ikke er blevet til noget, turde være en vis Utilbøjelighed til at udbrede mig over alle de tagne og faldne Beslutninger med Hensyn paa min Hejse Fremtid, kort sagt: det, man med et godt lille dansk Ord kunde kalde Vrævl. Eftersom det fremdeles er en langt mere kompliceret Sag at tage Beslutninger om ude og hjemme, Hejse eller Ikkerejse, naar man er en gift Mand, end naar man er en ensom Junggesell, saa vil du indse, at jeg kan være en lille Brøk undskyldt for, at jeg har været saa længe om at faa Ende paa Vrævlet, og at jeg nu paa ingen Maade kan tage Anvisninger paa »Fornuftighed« — nej vil man høre! — fra en saadan Springfyr som dig. Nej, min Ven, bliv du først saa gammel, som din Oldefader var, da han var ung, saa kan du begynde at lære Folk Mores!

I den sidste Tid i Rom var jeg ret flittig. Jeg gav mig til at opsætte en liden Notits om en kunsthistorisk Forbindelse mellem nogle antike Statuer og Hoveder til Høyens og Ussings Judicium (Skraberen, den Ludovisiske Mars, Merkurstatuerne, (Antinous fra Belvedere), Meleager). Nu husker jeg, at jeg jo talte med dig derom, og at du var enig med mig, i alt Fald nogenlunde. Hos mig selv udviklede denne Forestilling om et virkelig fælles kunstnerisk Ophav for disse Værker sig til en sand fix Idé — den er endnu stadig lige fix. Noget er der i alt Fald i den, og jeg tror ikke, det er af Vejen, at Opmærksomheden henledes paa dette Punkt. Den lille Afhandling blev endda paa 40 Kvartsider.

Jeg saa paa det franske Akademi en Udstilling af Akademisternes Arbejder ... Der var et kolossalt Billede af en ung Mand, Regnault, som forekom mig langt al overflyve alt det andel i Talent, skønt man vistnok kunde slaa store Kors og Spørgsmaalstegn for sig, naar man tænkte paa dets kunstneriske Retning. Det forestillede en ung Kraftkarl, som ude paa nogle øde Klinte — ved et oprørt Hav med en mørk, skyet Himmel over — tumler et Par overmenneskelig store og vilde Heste. Karlen er nøgen, kun flagrer der et rødt Silkegevandt om hans Lænder. Dette Motiv er naturligvis ikke grebet fra Virkeligheden paa noget Sted eller til nogen Tid, vistnok heller ikke fra nogen almen mythisk eller digterisk Forestilling; det er vistnok intet andet end en Drøm, en Stemning s. 33 en rent subjektiv Sjælsbevægelse omsat i et Figurbillede. Dette kunde man nu som sagt sætte et stort Spørgsmaalstegn ved med Hensyn til Berettigelsen; i ethvert Tilfælde vilde der være megen Fare for, at om Kunsten saaledes vilde give sig til at tumble to vilde Heste ude ved en vild Strand til dagligdags, saa vilde Bæsterne snart faa Magt over den, og den vilde gaa ad undas. Kunsten maa have sin Bod og sit Udgangspunkt i de store Ideer. Man kunde ogsaa angribe Billedet fra andre Sider; thi der var sikkert slaaet meget for stort paa med Hestenes — især den enes — Fyrighed. Billedet var nu heller ikke helt færdigt. Men der var ellers et saa overvældende Talent baade for Form og Farve, men især for Farve, en saadan frisk skabende Magt i det, at man slog Chamade og overgav sig paa Naade og Unaade. Jeg vilde ønske, at jeg maatte laane dette Billede til København og udstille det i Antiksalen; det vilde falde ned som en Bombe, men være ganske tjenligt til at røre op i de stillestaaende Vande hjemme hos os. Jeg tror, det gjorde nogen Opsigt i Rom; blandt vore Folk var det meget paa Tale; en Ven af mig var umaadelig forfærdet over det og spaaede Kunstens Ruin inden Paaske, men indrømmede det store Talent deri.

Det skal have været Piero di Cosimo, som var Andrea del Sartos Lærer; jeg kan forresten kun meget svagt se en Kontinuitet imellem dem. Der kan dog næppe være nogen Tvivl om, at den, som mest har paavirket ham, er Fra Bartolommeo. Gud véd, hvorledes det forholder sig med en Mand ved Navn Domenico Puligo, som skal være født i 1470'erne, saa vidt jeg husker, men alligevel udgives for en Elev af Andrea del Sarto? Jeg synes ikke, der er saa farligt ved ham, men gad nok kende nøjere til hans Forhold til Andrea. — Jeg kan ikke forstaa, at du ikke sværmer voldsomt for Fiesole, han er og bliver dog en af Italiens allerstørste Kunstnere; du maa endelig faa en af hans Korbøger at se i S. Marco hos en Munk. Min Kærlighed til Masaccio knytter sig først og fremmest til hans Portræt af »den gamle Mand« i Uftizierne; det er maaske det af alle moderne Portrætter, der har mest af en udmærket antik Buste. Dernæst til hans store Billede i Carmine, Miraklet med Fisken. — Ja det har du nok Ret i, at man kommer til at bryde sig mere om det s. 3415. Aarhundredes Mænd end om Giotto og Giotteskerne. Naar jeg undtager nogle enkelte Billeder i Pisa, hvoriblandt Orcagnas, og et og andet i Florents, saa regner jeg det sandelig for Dyd og Opofrelse at se paa alle disse Billeder, hvori der dog af velvillige Betragtere underskydes en Mængde Ting, som ikke staar i Texten. Som nu f. Ex. Giottos Hvælving her i Incoronata i Neapel. Jeg tilstaar, at kun ét af Billederne, Skriftemaallet, kunde jeg afvinde mer end rent kunsthistorisk Interesse.

Vil du ikke tjene mig i at skrive mig til, hvor længe du bliver i Bologna, samt om du véd noget meget billigt Logis i London (Hovedstaden i England). Saa er du god. Min Kone sover, ellers vilde hun hilse.

Din

Jul. Lange.

